

Canan Tolon'un üç yılı aşkın bir süredir üzerinde çalıştığı ve ilk olarak Haziran 2008'de San Francisco'daki Paule Anglim Gallery'de sergilediği "Glitch" adlı sergi dizisi Galeri Nev'in Mısır Apartmanı'ndaki mekanına taşındı.

Görme kültürümüzle hesaplaşmak

LEVENT ÇALIKOĞLU leventcal@hotmail.com

CANAN TOLON, Galeri Nev'deki yeni sergisi "Glitch"te dijital imaj teknolojileri karşısında kendisine yepyeni savunma mekanizmaları geliştiren algı sistemimizin nasıl çalıştığını sorunsallaştırıyor. "Glitch" (bir sistem ya da makinenin düzgün çalışmasını engelleyen kusur), bugünün görseelliğinde tam anlamıyla sistemin çalışma düzeyine tartışmaya açan bir sergi.

Bir tür ibadet olarak tanımlayabileceğimiz görme yeteneğimizin nasıl aldandığına, aynı olay ve görüntü karşısında verdiğimiz birbirinden farklı tepkisel süreçlere odaklanıyor Canan Tolon. Görsel hafızamız şuursuzca doluyor dolmasına ama hangi görüntünün üzerimizde net ve kalıcı bir etki yarattığını kestiremiyoruz.

Daha doğrusu tüm şatafatı ile bizi sarmalayan görüntü imparatorluğunun, binbir yüzüyle güvenemeyeceğimiz ve belki de asla sinayamayacağımız bir kaleideskop gibi çoğul görseellikler yarattığını algılayamıyoruz. Bu çokyüzlülük ve yarattığı sarsıntıyı bir süre sonra sersemletici bir şekilde hissediyoruz ama iş işten geçmiş oluyor.

Albenili bir görüntü

2005 yılında gerçekleştirdiği "Tıkırında Herşey" adlı sergisinin bıraktığı görsel tartışmanın serpintilerini tarayan bu yeni sergisinde sanatçı, birbiri içerisinde yeniden kurguladığı renkli planlardan oluşmuş resimleri ile görme eylemimizdeki kesintileri deneyimlememizi istiyor.

Üst üste binen renk planları ile oryantasyonumuzu yitirmemizi, albenili bir görüntü karşısında anlam sürecinde bir güvensizlik hissetmemizi arzuluyor. Her bakışta keşfedilen yeni düzlemler, gözün resmin tüm ayrıntılarında yeni baştan tümleyeceği ayrıntıları takip etmesi, görme anının yarattığı sarhoşluk ve tepkiler... Her biri görme işleminin bir resimde nasıl çalıştığına dair derinlikli tartışma başlıkları yaratıyor.

Bir resim düzleminde birbiri üzerine bi-

*Sanatçının bazı yapıtları
issizlik duygusu veriyor.*

nen görsel kadralların yarattığı halüsinasyon ve algısal boyut, aslında görmeye dair birikmiş tüm araştırmaların da temel konusunu oluşturur.

Tolon, sanatsal serüveninde organize etmeye çalıştığı pas lekeleri ile resim sanatının geometri, kompozisyon, renk, biçim, doku gibi temel elemanları arasındaki ilişkinin imkân ve imkânsızlığına işaret etti. Farklı yüzey ve uygulamalarda gerçekleştirdiği ölü doğa serileri, bir zamanlar canlı ve göze hoş görünen şeylerin, zamanla nasıl çürüyebileceğini, izlediğimiz zamanın öncesinin, sonrasının olduğunu göstermeye yönelikti. Bu çalışmalarındaki halüsünasyon, yaşam ve ölüm paradoksunu görselleştiriyordu. Bir an için varolan ve bir anda yok olacak olanın yarattığı görsel aldatmacaya işaret ediyordu sanatçı.

Bu vizyonun farklı bir perspektifinden yine aynı yere ulaşıyor aslında Tolon. Aynı görüntüyü kuran renk planları, hafızamızı

tirmalayan ve her seferinde yeni baştan ayar yapmamız gereken bir algısal boyuta açılıyor.

Tanımsız mimari yıkıntılar

Tolon, uzun bir süredir hayalet şehirler, sahibi olmayan uçsuz bucaksız topraklar ve ölümü hatırlatan savaş meydanları gibi boş, terk edilmiş, ıssız, çorak arazileri görünür kılıyor. Terk ettiğimiz ve yıktığımız bu mekanlar da tanımlamakta zorluk çekeceğimiz yerlere işaret ediyor.

Marc Auge'nin bahsettiği 'yer olmayan yerler'i hatırlatıyor bu tanımsız mimari yıkıntılar. Tanıdık gelen ama bir türlü konumlandıramadığımız, koordinatlarını ve yerleşikliğini tanımlayamadığımız peyzajlar buraları.

"Glitch" dizisinde de benzer sahnelemeler var. Bilinçaltımıza bir şekilde yerleşmiş görüntüleri davet ediyor Tolon. Tek bir yıkıntının farklı plan ve perspektif açılarındaki renkli izdüşümleri beliriyor resmin derinliklerinde. Üst üste, farklı kadrallarla yerleşen bu planlar, mimari ayrıntılarını tam olarak kestiremediğimiz binbir yüzlü bir mekan kurgusu doğuruyor.

Amacını "Birbirini silen katmanların yeni görüntüler yaratması ve herkesin gözünde farklı şeylerin oluşması" olarak açıklıyor Tolon.

Silmek, kazımak, boyanmış olanı yeni baştan boyamaya kalkışmak... Her biri hem anlam hem de kavram olarak 'yer olmayan bir yer'i tanımlayan eylemlere dönüşüyor. Tolon, düşüncesi ile onu görünür kılacak enstrümanları özdeşleştiren nadir sanatçılardan. Canlı bir varlık olarak gördüğü resimlerini uzun süre doğanın inisiyatifine bırakan Canan Tolon'un görme kültürümüzle hesaplaştığı bu yeni sergisini kaçırmayın. ■

**Galeri Nev / 10 Ekim - 8 Kasım 2008
(0212) 252 15 25**